

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Изпълнително резюме на становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм и предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно информацията за платеца, придружаваща парични преводи

(Пълният текст на настоящото становище може да бъде намерен на EN, FR и DE на уебсайта на ЕНОЗД <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 32/06)

1. Въведение

1.1. Консултация с ЕНОЗД

1. На 5 февруари 2013 г. Комисията прие две предложения: едно за директива на Европейския парламент и на Съвета за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма ⁽¹⁾ („предложената директива“) и едно за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно информацията за платеца, придружаваща парични преводи ⁽²⁾ („предложеният регламент“), наричани по-долу „предложенията“. Предложенията бяха изпратени на ЕНОЗД за консултация на 12 февруари 2013 г.

2. ЕНОЗД приветства факта, че Комисията е провела консултация с него, и препоръчва в преамбюла на предложените правни инструменти да бъде включено позоваване на настоящото становище.

3. Преди приемането на предложенията ЕНОЗД получи възможност да направи неофициални коментари пред Комисията. Някои от тези коментари са взети под внимание.

1.2. Цели и обхват на предложенията

4. Изпиране на пари най-общо казано означава превръщането на приходите от престъпна дейност в привидно законни средства обикновено *посредством* финансовата система ⁽³⁾. Това се извършва чрез прикриване на източниците на парите, промяна на тяхната форма или преместване на средствата на място, където е по-малко вероятно те да привлекат вниманието. Финансирането на тероризъм представлява предоставянето или събирането на средства по всякакви начини, пряко или непряко, с намерението те да се използват или със знанието, че те ще се използват за извършване на терористични престъпления ⁽⁴⁾.

5. През 1991 г. на равнище ЕС беше въведено законодателство с цел предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Тези престъпления се считат за заплаха за целостта и стабилността на финансовия сектор и като цяло за заплаха за вътрешния пазар. Правното основание за предложенията е член 114 от ДФЕС.

6. Правилата на ЕС, предназначени за предотвратяване на изпирането на пари, в голяма степен са основани на стандартите, приети от Специалната група за финансови действия (FATF) ⁽⁵⁾. Предложенията имат за цел прилагането в ЕС на преработените международни стандарти за борба с изпирането на пари, въведени от FATF през февруари 2012 г. Настоящата директива, така наречената Трета директива срещу изпирането на пари (AML) ⁽⁶⁾, е в сила от 2005 г. Тя осигурява европейска рамка в областта на международните стандарти на FATF.

⁽¹⁾ COM(2013) 45 final.

⁽²⁾ COM(2013) 44 final.

⁽³⁾ Вж. член 1, параграф 2 от предложената директива.

⁽⁴⁾ Вж. член 1, параграф 4 от предложената директива.

⁽⁵⁾ FATF определя стандарти на глобално равнище за мерки за борба с изпирането на пари, финансирането на тероризъм и (съвсем отскоро) финансирането на разпространението на оръжия. Тя е междуправителствен орган с 36 членове и с участието на над 180 държави. Европейската комисия е един от членовете учредители на FATF. 15 държави членки на ЕС, са членове на FATF със свои права.

⁽⁶⁾ Директива 2005/60/ЕО от 26 октомври 2005 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм.

7. Третата директива срещу изпирането на пари е приложима към финансовия сектор (кредитни институции, финансови институции), както и към специалисти като адвокати, нотариуси, счетоводители, агенти на недвижими имоти, казина и доставчици на услуги по дружествено управление. Нейният обхват включва също всички доставчици на стоки, когато плащането се извършва в брой и надвишава 15 000 EUR. Всички тези получатели се считат за „задължени субекти“. Директивата изисква тези задължени субекти да идентифицират и потвърждават самоличността на клиентите (така наречената комплексна проверка на клиентите, наричана „КПК“) и на действителните бенефициери и да наблюдават финансовите трансакции на клиентите. Освен това тя включва задължения за докладване на съмнения за изпиране на пари или финансиране на тероризъм пред съответните звена за финансово разузнаване (ЗФР), както и други придружаващи задължения. Директивата въвежда и допълнителни изисквания и гаранции (като например изискването за извършване на засилена комплексна проверка на клиентите) при ситуации с по-висок риск.

8. Предложената директива разширява обхвата на настоящата рамка и има за цел да засили тези задължения, например чрез включване на доставчици на услуги в областта на хазарта и търговци на стоки в задължените субекти с праг от 7 500 EUR, изисква по-подробна информация за действителните бенефициери, повишава изискванията за „видни политически личности“ и въвежда изисквания за наблюдение на семействата и близките сътрудници на всички видни политически личности. Списъкът с първоначални ⁽¹⁾ престъпления в областта на изпирането на пари е разширен и включва данъчни престъпления, свързани с преки и непреки данъци.

9. Предложеният регламент заменя Регламент (ЕО) № 1781/2006 относно информацията за платеца, придружаваща парични преводи (наричан по-нататък и „регламентът за паричните преводи“), чиято цел е подобряване на проследимостта на плащанията. Регламентът за паричните преводи допълва другите мерки срещу изпирането на пари, като гарантира, че правоприлагашите и/или прокурорските органи имат пряк достъп основната информация относно платеца на паричните преводи с цел улесняването им при откриване, разследване, наказателно преследване на терористи или други престъпници и при проследяване на активите на терористите.

4. Заключение

98. ЕНОЗД признава значението на политиките за борба с изпирането на пари за икономическата и финансовата репутация на държавите членки. Въпреки това той подчертава, че трябва да се преследва законната цел за постигането на прозрачност на източниците на плащания, влоговете на средства и преводите за целите на борбата с тероризма и изпирането на пари при спазване на изискванията за защита на данните.

99. И в двете предложения следва да се засегнат следните въпроси:

— изрично позоваване на приложимото право на ЕС в областта на защитата на данните следва да се включи и в двете предложения чрез материалноправна и специална разпоредба, в която се посочват по-специално Директива 95/46/ЕО и националните закони за прилагане на Директива 95/46/ЕО, и Регламент (ЕО) № 45/2001 що се отнася до обработването на лични данни от институциите и органите на ЕС. В тази разпоредба следва също така ясно да се предвижда, че предложенията не засягат приложимите закони в областта на защитата на данните. Позоваването в съображение 33 на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. следва да се заличи;

— В предложената директива следва да се добавят определения за „компетентни органи“ и „ЗФР“. Тези определения следва да гарантират, че „компетентните органи“ не трябва да се считат за „компетентни органи“ по смисъла на член 2, буква з) от Рамково решение 2008/977/ПВР.

— в съображение 32 следва да се поясни, че правното основание за обработването би била необходимостта от изпълняване на правно задължение от страна на задължените субекти, компетентните органи и ЗФР (член 7, буква в) от Директива 95/46/ЕО);

— следва да се припомни, че единствената цел на обработването трябва да бъде предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризъм и че данните не трябва да се обработват допълнително за несъвместими цели;

⁽¹⁾ Първоначално престъпление е всяко престъпление, приходите от което се използват за извършване на друго престъпление: в този контекст например престъпната дейност, която предполага изпиране на пари, може да бъде измама, корупция, търговия с наркотици и други сериозни престъпления.

- специалната забрана за обработване на данни за търговски цели, която понастоящем е посочена в съображение 33 от предложената директива и съображение 7 от предложениния регламент, следва да бъде изложена в материалноправна разпоредба;
- следва да се добави специално съображение, за да се поясни, че борбата срещу избягването на данъци се въвежда само като първоначално престъпление;
- по отношение на международните преводи следва да се добавят специални материалноправни разпоредби относно предаването на лични данни, които да предвиждат подходяща правна основа за вътрешногрупови предавания/предавания от доставчици на платежни услуги на получателя (PSP) до доставчици на платежни услуги на получателя (PSP), които трябва да са в съответствие с теста и тълкуването на член 26 от Директива 95/46/ЕО, както предвижда Работната група по член 29 на европейските органи за защита на данните. ЕНОЗД препоръчва пропорционалността на изискването за масово предаване на лична и чувствителна информация до други държави за целите на борбата срещу изпирането на пари/финансирането на тероризъм да бъде преразгледана и да се приложи по-пропорционален подход;
- по отношение на публикуването на санкции ЕНОЗД препоръчва да се оценят алтернативни опции с по-малко вмешателство по отношение на общото задължение за публикуване и при всички случаи в предложената директива да се посочи:
  - целта на такава публикация, ако такава трябва да се направи;
  - личните данни, които следва да се публикуват;
  - субектите на данни трябва да се информират преди публикуването на решението и да им се гарантират права на обжалване на това решение преди да се извърши публикуването;
  - че субектите на данни разполагат с правото на възражение съгласно член 14 от Директива 95/46/ЕО при неопровержими законови основания;
  - допълнителни ограничения, свързани с публикуването онлайн;
- по отношение на задържането на данни следва да се добави материалноправна разпоредба, която определя максимален период на задържане, който държавите членки трябва да спазват, с допълнителни спецификации.

100. По отношение на предложената директива ЕНОЗД препоръчва още:

- да се добави специална разпоредба, за да се припомни принципът на предоставяне на информация на субектите на данни относно обработването на личните им данни (съгласно членове 10 и 11 от Директива 95/46/ЕО) и да се уточни кой ще бъде отговорен за информирането на тези субекти на данни;
- да се спазва принципът на пропорционалност при ограничаване на правата на субектите на данни и като следствие от това да се добави специална разпоредба за уточняване на условията, при които правата на субектите на данни могат да се ограничават;
- ясно да се посочи дали оценката на риска, извършвана от определения орган и от задължените субекти, е възможно да включва обработване на лични данни. Ако е така, предложената директива следва да налага също въвеждането на необходимите гаранции за защита на данните;
- да се добави точен списък на информацията, която следва да се взема под внимание, и тази, която следва да не се взема, при извършване на комплексна проверка на клиентите. Да се поясни дали чувствителните данни по смисъла на член 8, параграф 1 от Директива 95/46/ЕО следва се събират за тази цел. Ако подобно обработване е необходимо, държавите членки следва да гарантират, че то се извършва под контрола на официален орган и че националното право предвижда подходящи специални гаранции;
- да се измени член 21, за да се разграничат по-ясно случаите, в които рисковете са толкова значителни, че оправдават засилена комплексна проверка, и да се предвидят процедурни гаранции срещу злоупотреба;
- да се измени член 42, за да се включи позоваване на поверителността, което следва да се спазва от всички служители, извършващи процедури по КПК;
- в материалноправна разпоредба да се посочат видовете идентификационни данни, които ще бъдат събирани от действителния бенефициер, също и когато няма замесен тръст.

101. По отношение на предложениния регламент ЕНОЗД препоръчва още:

- да се избягва употребата на национален идентификационен номер без определени ограничения и/или гаранции, а вместо това да се използва номер на сделката;

- да се припомни важността на спазването на принципа на точност на личните данни, изложен в член 6, буква г) от Директива 95/46/ЕО, в контекста на процедурите за борба срещу изпирането на пари;
- да се добави разпоредба, която да предвижда, че „информацията следва да бъде достъпна само до определени лица или класове лица“;
- да се добави разпоредба относно спазването на задълженията за поверителност и защита на данните от страна на служителите при работа с лична информация на платеща и получателя;
- да се поясни в член 15, че други външни органи или страни, които нямат интерес в борбата срещу изпирането на пари или срещу финансирането на тероризъм, следва да нямат достъп до съхраняваните данни;
- да се допълни член 21, като се посочи на кой орган ще се докладват нарушенията на регламента и като се постави изискване да се приложат подходящи технически и организационни мерки за защита на данните от случайно или незаконно унищожаване, случайна загуба, промяна или незаконно разкриване.

Съставено в Брюксел на 4 юли 2013 година.

Giovanni BUTTARELLI

Асистент към Европейския надзорен орган по защита на данните
